

7 ukers reise

På ettersommeren 1961 var alt det praktiske ordnet, billetter var bestilt, og den 12. august tok hun avskjed med familien. Startskuddet var gått for den første etappen med Paraguay som destinasjon.

Med seg på reisen hadde hun to store kasser som faren hadde snekret. I disse hadde hun pakket ned eiendelene sine, mye kjøkkenutstyr, samt en fiolin, en gitar og et trekkspill. I tillegg hadde hun skaffet en god del klær som skulle deles ut,

Anna visste godt at det mye malaria i det området hun skulle reise til, og var selvsagt svært glad da Kirkens Nødhjelp ville bidra med mange forskjellige medisiner og instrumenter til bruk i helsearbeidet.

Et parafinkjøleskap hadde hun også klart å skaffe, for hun visste at dette var noe de hadde et stort behov av ute i Paraguay. Det var en svensk misjonsvenn som hadde gitt dette.

Da Anna bekjentgjorde sitt kall til Paraguay, var det nok de innen "Misjonsrådet" som prøvde å foreslå at hun burde reise til Argentina i stedet. Der var misjonsvirksomheten godt etablert, og som nybakt misjonær ville det bli mye enklere for henne å jobbe der, mente de.

Men Anna mente noe helt annet. Når Gud hadde sagt Paraguay så tydelig – ja da mente Han Paraguay, og ikke Argentina. Dermed var hun like lett å rikke på som et rotfestet eiketre. Hun tvilte ikke et sekund på Herrens ordre.

I dag reiser man til Paraguay i løpet av 22 timer med fly og moderne transportmidler. For Anna varte denne reisen i bortimot syv uker.

”Far, som ikke var det minste begeistret da jeg skulle reise til Nord-Norge som evangelist, hadde nå snudd helt om. Ikke bare snekret han solide kasser til bagasjen min, men han ble også med og fulgte meg til båten

Vi var fire biler i følge, og menighetene i Telemark kom på kaia i Brevik for å si farvel til den blåøyde jentungen fra Sopelimskroken. Misjonær Franz Mangersnes skulle også reise ut med den samme båten, og jeg husker mor og far var ganske så fortvilet over at jeg nå skulle reise ut til det ukjent. Derfor tok de nesten Franz Mangersnes i ed på at han skulle passe på meg på turen.

Båten ”M/S Estrella” var en kombinert laste- og passasjerbåt, og vi var i alt 13 passasjerer da den la ut fra kai i Brevik.

Da Anna entret opp landgangen her, ante hun nok lite om at dette var starten på over 40 års arbeid blant indianerne i Paraguay. Det var med en sitrende følelse hun sto ved rekka og så det trygge Norge langsomt forsvinne i båtens kjølvann. Nå var reisen begynt og der ute, i det ukjente Paraguay ventet hennes livsoppgave på henne.

De neste ukene var de i Atlanterhavets vold. Nå og da møtte de en og annen båt, men ellers så foregikk reisen uten de helt store overraskelsene.

I ettertid ser jeg at det var nok ikke helt forsvarlig å sende ut en slik ”grønnskolling” som meg. For det kultursjokket som ventet meg, var nesten mer en jeg

kunne klare til å begynne med. Ikke kunne jeg språket, og lite visste jeg om landet. På den tiden var det forresten ikke så mange som kjente landet her hjemme heller.

Jeg hadde jo riktignok fullført et korrespondansekurs i spansk, men jeg fikk det første sjokket allerede da vi gikk i land på Kanariøyene på vei til Paraguay.

Nå tenkte jeg at jeg riktig skulle praktisere spansk kunnskapene mine, men folk forsto ganske enkelt ikke et ord av hva jeg sa, og ikke forsto jeg dem heller. Jeg hadde jo bare lest ordene, og ikke hørt hvordan de ble uttalt. Så huff a meg - jeg blei så skuffet og mismodig.”

* * *

”M/S Estrella” var er et eget lite samfunn, et stykke seilende Norge. Noe de ble minnet om hver gang de så mot akterstavnen – der valet det norske flagget friskt i brisen.

Mens Anna finpusset på den spanske grammatikken, hadde mannskapet sine daglige gjøremål.

Hun hadde ikke noe problem å komme på talefot med dem, og mer enn en gang sto hun ved rekka i seine kveldstimer mens ”Estrella” langsomt duvet opp og ned i Atlanterhavets lange og slakke dønninger.

Hun ble sjelden stående alene, for som regel fikk hun selskap av en eller flere av mannskapet som hadde frivakt.

”Det er litt underlig det der med det store havet. Når vi sto her ute i midt i Atlanteren ble vi ganske så små i forhold til Skaperen, og rett som det var kom samtalene inn på de ting som hadde med de evige verdier å gjøre. Og det var nok enkelte av mannskapet som slet med disse spørsmålene. Nå hadde de fått om bord en som

fikk fungere som ”prest” og sjelesørger, smiler Anna og husker fortsatt mange av samtalene, og hvor godt det var å få vitne om Jesus for disse sjømennene. Vi hadde ikke noen kirke å samles i, men det var likevel noe spesielt å stå her ute på dekket. Ikke minst når vi så mot horisonten – punktet der himmelen møtte havet. Himmelen kom liksom så nær. Kom oss i møte. Det var som om vi var i den fineste katedral.

Den ene dagen fulgte den andre. Uten de store overraskelsene. Nå og da møtte de et skip, mens de store motorene brummet der ned i skipets dyp, og brakte henne stadig noen sjømil nærmere målet.

Etter den første stoppen på Kanariøyene, fulgte ti dager da de så bare himmel og hav.

”Da Ekvator ble krysset skulle mannskapet ha fest for Neptun, men jeg fikk reddet meg unna i styrhuset hos skipperen. Jeg hadde ikke det minste lyst til å bli klint inn med fjær og tjære. Det var mye bedre å bivåne det hele i trygg avstand.

Og jeg var utrolig glad da jeg endelig – etter flere uker med hav på nær sagt alle kanter – kunne sette føttene trygt på landjorden igjen,” forteller hun.

Sist hun hadde fast grunn under seg var hun i Europa, nå var hun kommet til et helt annet kontinent – Sør-Amerika

”Men jeg var jo ”bare” kommet til Buenos Aires i Argentina, og det var Paraguay som var mitt bestemmelsessted. Jeg må innrømme at jeg var en smule utålmodig etter å komme fram. Men ennå hadde jeg langt igjen. Og jeg var glad for Mangersnes fortsatt var med på reisen, og skulle være med helt fram til målet – Paso Cadena.”

”Nei, nå vil je itte mer”

Første gang Anna Strømsrud reiste ut til Paraguay var det fortsatt problematisk med både veier og flyplasser i landet. Derfor måtte neste etappe foregå med det som ble kalt ”båtfly”. Et stort fire motors Catalinafly lå og duppet på sjøen i nærheten av havnen. Ombord i dette flyet ble det stuet inn passasjerer og bagasje, og omsider var hun på vei til Paraguay. For første gang i livet med et fly.

”Jeg glemmer det aldri for jeg hadde ikke vært så livredd noen gang før. Nå satt jeg fastspent i et sete, mellom himmel og jord, og kunne ikke gjøre noe verken fra eller til. Men heldigvis - etter noen timers flytur, landet vi trygt utenfor havnen i Asunción – hovedstaden i Paraguay. Endelig var jeg kommet fram til landet som også har fått betegnelsen ”Sør-Amerikas hjerte”.

Det er ikke noe stort land, og det hadde om lag 2 millioner innbyggere, av disse er det ca 100 000 indianere av ren rase.

Den gang måtte man beregne god tid på slike reiser, og vi måtte vente rundt fire uker i Asunción. Blant annet så hadde jeg ikke fått med all bagasjen min fra Buenos Aires, og jeepen som skulle hente oss og bringe oss inn i skogene – til Paso Cadena - var heller ikke kommet. Jeg var fortsatt langt fra reisens mål, og det var ennå rundt 32 mil som gjensto. Heldigvis visste jeg ikke på det tidspunktet at den siste etappen på rundt 14 mil, skulle foregå på nesten uframkommelige veier, eller stier innover i jungelen.

”I løpet av de fire ukene hadde jeg i alle fall fått en

Anna brukte flittig fotoapparatet og tok dette bildet like før hun gikk om bord i den store flybåten som brakte henne fra Argentina til Paraguay

grundig opplæring i betydningen av ordet ”Mañana, mañana” (i morgen, i morgen). Det var meningen at jeg skulle bli hentet her rett etter ankomsten, men det tok altså fire uker før jeepen dukket opp.

Det var forresten to svenske misjonærer som tok imot oss i Asunción - Frida og Elisabeth. Det var to fine representanter for misjonen, og nå ga de oss husly og mat.

Skandinavisk misjon i Paraguay er delt i tre soner. Danskene jobber i sør, svenskene i Asunción og de norske blant indianerne, og i innlandet. Men etter hvert opplevde jeg at vi hadde mange felles prosjekter.

Selv om vi hadde det godt hos våre svenske venner, var jeg utrolig glad den dagen da en smilende Bruno Müller endelig dukket opp for å hente oss. Bruno var paraguayer, født av tyske foreldre, derfor det tyske

navnet. Han var en fin kristen, og det siste halvåret hadde han vært medarbeider ved misjonsstasjonen i Paso Cadena.

Nå var han kommet med jeepen for å hente oss. Jeg var nok litt skeptisk da jeg tok den i nærmere øyesyn, og innrømmer villig at da vi omsider hadde fått lastet ombord bagasjen vår, hadde jeg min store tvil om vi ville klare å komme helskinnet fram med denne gamle kjøredningen..

Men tvilen min ble gjort grundig til skamme. Den gamle jeepen dro seg fram - over alt. Bare en eneste gang måtte vi ut for å skyve. Men da sto den også i gjørme til oppunder akslingene. De første kilometerne fulgte vi den fine, store hovedveien som går fra Asuncion og østover.

Men da vi nærmet oss Brasils grense, måtte vi svinge av hovedveien og begi oss ut på noen kronglete småveier. Det var noen elendige veier.

Bilde fra Annas første kjøretur i Paraguay

Mer enn en gang var jeg helt overbevist om at vi ville velte, men det gikk bra.

Den gamle motoren brummet trofast i vei, og for hver kilometer kom vi lenger og lenger inn i skogen.

Mange steder slynget den seg gjennom sumpterreng, og lange strekninger besto av vann og gjørme, mens andre steder hadde mer likhet med et uttørket elveleie.

En av nettene stanset vi inne i et lite skogsholt for å overnatte. Bruno som var vant til å leve ute i jungelen, sørget for å tenne opp bål, mens vi innrettet oss som best vi kunne. Langt om lenge fikk vi lagt oss ned rundt bålet, og skulle forsøke å få litt søvn.

Det var slett ikke lett. Rundt oss var det mange rare lyder. Nifse lyder som jeg i hvert fall ikke hadde hørt i skogene hjemme rundt Løten. Selv om jeg følte meg trygg med Bruno og Franz som selskap, klarte jeg ikke å roe meg helt ned. Plutselig ble det fart i Bruno. Han hørte at tigrene lusket rundt, like i nærheten av oss. Vi kunne ikke se dem, men de hadde tydeligvis oppdaget oss. Dermed pakket vi sakene våre i full fart, Bruno slukket bålet og vi kom oss trygt inn i jeepen og kjørte videre i nattemørket. Dette var mitt første møte med villdyrene i den paraguayiske jungelen.

Mye nedbør hadde forvandlet flere av veiene til de reneste elveleiene, og det var helt umulig å ta seg fram med jeepen. Da måtte vi forandre reiseruten og kjøre inn i små landsbyer for å gjøre en stopp. Og som regel måtte vi finne et sted å overnatte.

Den som forventer å finne førsteklasses hoteller ute i den paraguayiske jungelen må tro om igjen. "Hotellene" vi ble tilbudt ga meg mine første alvorlige kultursjokk, og kan nok trygt betegnes som "Hotell i

særklasse”. Iblant måtte vi ta til takke med å overnatte på verandaen. Toalett og dusj på rommene var helt ukjente begreper, det var heller ikke rene og hvitstrøkne lakener. Nei vi måtte dele rom med både høns og alle slags husdyr. Ofte måtte vi overnatte slik i flere dager, før veien var blitt utbedret eller vannet var rent vekk. Da var det å fortsette noen kilometer videre innover i jungelen, til vi møtte neste hindring.

Denne reisen satt nok både nervene og troen på harde prøver. Jeg var livredd mange ganger, der jeg satt og klamret meg fast i jeepen, og jeg filosoferte mer enn en gang over om kallet fra Gud var riktig oppfattet.

Var det virkelig dette Han hadde kalt meg til? En tjeneste ute i de uveisomme skogene dypt inne i Paraguay? Men det var som om jeg fikk nye krefter hver gang tvilen meldte seg.

I alt brukte vi 14 dager fra Asunción til Paso Cadena. Den første del av etappen, med god vei, gikk forholdsvis raskt, men de siste 14 milene gjennom urskogen hadde tatt sin tid.

Til slutt var det bare en slette som skilte oss fra Paso Cadena. Vi hadde da vært på reisefot i to uker, og så ble det altså kontant stopp – bare en liten kilometer unna misjonsstasjonen. På grunn av et voldsomt regnvær sto vannet nå så høyt over veien at det var umulig å kjøre videre – selv med jeep. Veiene var så glatte som om de skulle være smurt inn med grønnsåpe, og jeepen danset rundt fra side til side.

Nå kunne jeg se misjonsstasjonen med egne øyne, og så kunne vi altså ikke komme videre. Så nære målet! Elven var som et hav som hadde fylte hele sletten med vann. Der og da følte jeg meg som Israel-folket da de sto ved Rødehavet, og ikke kom lenger.

I fortvilelsen satt jeg meg rett ned på bakken og ropte opp mot himmelen: ”Nei - nå for det vara nok – nå vil je itte mer!”

Jeg var liksom kommet til et metningspunkt etter alle ukene på reisefot, og synes veldig synd på meg selv der jeg satt, både våt og sølete. Det må jo ha vært litt av et syn.

Med tårer som banet seg veier nedover to støvete kinn, og riktig understreket hjelpeløsheten min. Ja - det er ikke å ta for hardt i å si at fortvilelsen virkelig sto skrevet i ansiktet mitt.

Mens jeg hadde en alvorlig samtale med ”arbeidsgiveren” min, tok Bruno og Franz Mangersnes seg over elven. Jeg kan ennå tydelig se dem for meg, der de beslutsomt vasset ut i elven, og etter hvert nådde vannet dem til langt oppunder armene. Det siste jeg så var at de forsvant innover skogen i retning av misjonsstasjonen. Her satt jeg altså helt alene, nokså rådvill og oppgitt. Så nær målet, men likevel så langt unna.

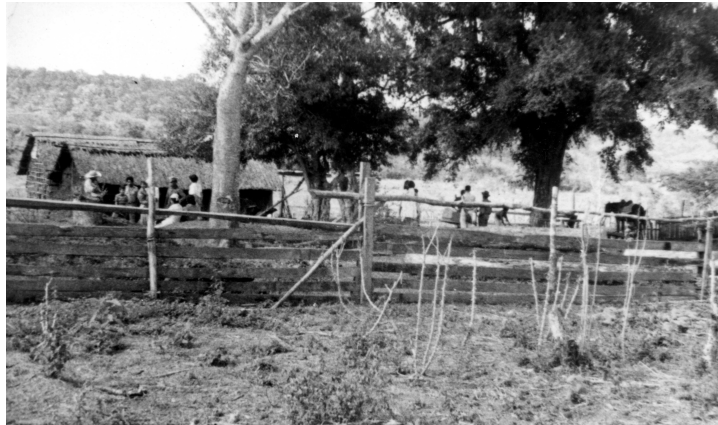
Mens jeg satt der og sturte dukket det plutselig opp to barn som tittet nysgjerrig på meg. Hvor de kom fra visste jeg ikke, men de var forunderlig nok ikke redde for den hvite damen som satt i graset og så helt oppgitt ut. Vi forsøkte å kommunisere som best vi kunne mens vi ventet på Bruno og Franz.

Etter en god stund dukket de opp igjen på den andre siden av elven. Og nå var de ikke aleine.

Sammen med dem ser jeg Bergljot Nordmoen som hadde vært alene her ute i flere år, og fire indianere.

Slik ankom Anna misjonsstasjonen i Paso Cadena

Stasjonen i Paso Cadena i 1960

De var på ingen måte rådløse. Som den naturligste ting i verden, vasset de ut i vannet og hjalp oss over med bagasjen. Vi var nok både et underlig og fornøyet syn

der vi strevde oss over med bagasje og det hele, i vann som rakk oss til midt på livet.

Jeg hadde lest om både slanger og andre kryp, og var ikke særlig høy i hatten der jeg vasset sammen med de andre over elven. Men det gikk godt, og jeg er overbevist om at Gud hadde sine beskyttende engler rundt oss.

Som kristne har vi uanede ressurser som kommer oss i møte med hjelp og beskyttelse. Ikke bare denne siste biten, men helt fra jeg gikk ombord i "Estrella" hjemme i Norge hadde jeg vært under Guds beskyttelse.

Men denne datoen - 23. oktober 1961 – kunne jeg notere i dagboka mi at nå var jeg framme på misjonsstasjonen," sier Anna.

Bruno Müller drikker "mate"

Syv uker etter hun startet i Norge ankommer hun bestemmelsesstedet – Paso Cadena. Etter en nokså kronglete reise var det en ubeskrivelig følelse når hun endelig var framme.

”Det var ikke lett å beskrive hva jeg følte da jeg endelig sto der etter den lange reisen. Nå var det som om alle problemer og hindringer jeg hadde møtt underveis bare smuldret vekk, og jeg ble fylt av en usigelig glede og takknemlighet. Tenk at Gud hadde aktet meg verdig til å få bringe evangeliets frigjørende budskap til dette skogens folk.”

Franz Mangersnes (bakerst) døper i Paso Cadena

150 kilometer til nærmeste telefon

Det var 16 forskjellige indianerstammer som holdt til i Paraguay. Og i området ved Paso Cadena var det de to stammene ava-chiripa og mby'a.

På denne tiden var dette den eneste norske misjonsstasjonen i Paraguay. Den lå vakkert til på en liten høyde, med flott utsikt ut over den lille dalen, hvor elven Acaray slynget seg som et glitrende sølvbånd,

omkranset av den dype urskogen som strakte seg milevis utover på alle kanter. Selv om misjonsstasjonen bare hadde vært i drift 3 – 4 år så hadde det skjedd store ting. Flere sjeler var blitt frelst og døpt, og det var blitt en liten livskraftig menighet her ute i villmarken. Her var min nye arbeidsplass”, sier Anna og minnes den første tiden.

Nå var det ingen villa med innlagt vann og elektrisk lys som ventet på henne. Nei - standarden var for å si det mildt – noe enkel.

Hun ble i likhet med de andre innlosjert i ei hytte som var bygd opp av jord og leire, med stråtak som beskyttelse mot både regn og sol. Med andre ord – hun bodde på samme måte som indianerne.

Annas bolig de første årene

I vår moderne tidsalder er vi vant med at nesten alle har en mobiltelefon, og i løpet av sekunder kan vi få kontakt med mennesker over hele verden. I Paso Cadena var det 150 kilometer til nærmeste telefon.

Nå hendte det nok at det også kom noen ubudne gjester innom på besøk. Det var både giftslanger og andre ufysiske kryp. Slangene kunne være opptil to meter lange.

Og Anna forteller at hun ikke var særlig høy i hatten da hun første gang fant en slik giftig slange under senga til en av de små indianerjentene – Lucia - som bodde på misjonsstasjonen.

”Lucia som var høvdingens datter hadde vært hos misjonærene i to år, og nå skrek hun noe aldeles forferdelig. Da jeg sprang inn til henne oppdaget jeg den svært giftige slangen som lå klar til hugg. Jeg var like redd som jenta så jeg hoppet opp på bordet jeg også, og der sto vi og hylte i kor. Heldigvis kom det folk til som fikk uskadeliggjort slangen og kastet den ut. Deretter brant de den, for indianerne var helt overbevist om at ”jararaen” alltid kom i følge – to og to. Det stemte også. To uker senere kom nestemann. Bergljot hørte at det kom noen underlige lyder fra spiskammerset vårt. Da hun forsiktig undersøkte, oppdaget hun slangen som buktet seg rundt der inne. Hun var ganske utrolig den dama, for uten å nøle klarte hun å uskadeliggjøre den. Bergljot var modig,” sier Anna.

”Jararaslangen var skummel, for dersom man ble bitt, og ikke kom tidsnok til behandling, så ville man forblø. Jeg husker at jeg en gang berget en mann ved å gi ham sterk kaffe. Hadde ikke noe annet. Det var jo koffein i kaffen. Men vi ba selvfølgelig for ham også. Kanskje det var en kombinasjon. Det var nok det,” fastslår hun, og er for noen korte øyeblikk tilbake i hytta på Paso Cadena.

Jeg synes ikke slanger var noe trivelig selskap, så da den tredje noen dager senere buktet seg innom på besøk skrek jeg om hjelp nok en gang.

Denne gang var det en indianer som dukket opp, og han var nok av den rolige typen, for han tittet litt humoristisk bort på meg i det han sa: Du – vi kan ikke slå i hjel alle slags slanger, og i hvert fall ikke den grønne her. Den er ikke det minste farlig. Tvert imot så hjelper den deg med å fange mus. Så nå får du velge mellom musene og denne slangen.”

Jeg tittet bort på den grønne gjesten, og var ikke helt fortrolig med ”musefangeren”, men det endte med at den fikk lov til å bli. Og den slo seg til noen uker. Men dere kan vel se situasjonen for dere: En svært skeptisk og skrekkslagen misjonær på sengen, og rett bortenfor stikker en grønn slange hodet ut av veggen og tar damen i nærmere øyesyn.

Men det skjedde ikke noen farlige episoder og etter noen uker forlot den boligen sin inne i veggen og ble borte. Jeg savnet den ikke,” sier Anna med et smil.

Men hun ble fort vant til slike ubudne gjester, og reflekterte etter hvert ikke noe særlig mer over det. Det var bare om å gjøre å titte litt godt etter i sengene før en la seg.

Jesus ”filleristet” meg

Første søndag etter Annas ankomst var det duket til stor velkomstfest for den nye misjonæren. Folket kom fra alle kanter. Mange av dem var paraguayanere, men det var også mange fra de to indianerstammene. Det var et gripende øyeblikk da jeg sto foran dem for første gang.

Tenk at Herren i sin store nåde hadde gitt meg mulighet til å få vitne om Ham for dette folket.

Denne dagen fikk versene i Matteus 9.36 et nytt innhold for meg: *"Da han så folket, fikk han inderlig medynk med dem, for de var herjet og forkomne som får uten hyrde"*. Og det var vel kanskje en liknende situasjon jeg nå opplevde.

Den første kirken i Paso Cadena

Aldri før hadde jeg sett noen som var mer hjelpeløse og fattigere enn disse indianerne. Men de var alle sammen som edelstener i Guds øyne. Han hadde gitt sitt liv også for dem, og de var like verdifulle som oss som har fått vokse opp i et kristent land. Selv om vi riktignok i dag kan sette et stort spørsmålstegn ved om Norge fortsatt er et kristent land.

Jeg glemmer ikke mannen som vitnet på velkomstfesten, og han konkretiserte misjonsvirksomheten slik: *"Før misjonærene kom levde vi i uvitenhet, trelldom og frykt. Vi kjente ikke noe til*

evangeliet eller Jesus. Men nå vet vi, for vi har selv fått oppleve at Jesus har frelst oss og satt oss i frihet.”

Men Jesus måtte filleriste meg ganske grundig før jeg tok fatt på oppgavene mine, forteller en svært så oppriktig Anna.

”Jeg hadde jo reist rundt i Norge og vitnet om misjonskallet mitt, og gang på gang utbasunert hvor glad jeg var for at jeg skulle få lov til å komme ut å virke blant indianerne – det folket Herren hadde lagt på mitt hjerte.

Men jeg skal si deg at jeg ble prøvd på mine ord når jeg kom ut til Paraguay. Aldri før hadde jeg møtt så fattige, skitne og lusete mennesker.

Nå måtte jeg lære en kostbar lekse, med Jesus selv som læremester.

Det var tydelig at jeg man skal være forsiktig med hva man sier på forhånd. Man blir prøvd på sine ord, og det ble jeg virkelig til gangs nå. Det var ikke lett å elske disse fillefransene. Jeg klarte det bare ikke. Så der tok Gud meg hardt i prøve. Det ble en veldig kulturkollisjon for meg.

Bruno hadde en ide om at vi skulle starte opp med et internat, slik at barna skulle bo hos oss mens de fikk undervisning.

Men da husker jeg at jeg reagerte veldig. Jeg sa til Gud at det var greit at jeg hadde dem utafør gjerdet, men at jeg nå skulle ha dem inne i huset – nei, det synes jeg var for mye forlangt. Så gikk jeg altså der og diskuterte med Gud i dagevis. Men Han hørte ikke på noen av mine argumenter i det hele tatt. Det ble en nyttesløs diskusjon, og til slutt så tok Gud meg alvorlig i skole. Han filleristet meg skikkelig.

Jeg hadde et bønnested, og klokka fire om morgenen gikk jeg ned dit for å be. Alt var et eneste virvar inni meg, for du vet ulydighet det skaper også ufred. Det står at de gjenstridige skal bo i et tørt land. Og jeg visste hva det ville si å ha fred med Gud. Det er jo det dyreste vi har. Da ropte jeg til Gud om nåde. Da kom Han meg i møte, og jeg fikk se noe av det Jesus hadde måttet forlate av himmelens herlighet, for å komme til jorden for å frelse oss fortapte syndere. Nå ville altså ikke jeg ha disse barna hos meg?

Jeg ble helt sønderknust da jeg fikk se dette og jeg bare gråt og gråt. Jeg opplevde en ny renselse,” sier Anna mens tårene nok en gang stille baner seg vei nedover det furete ansiktet. Det blir noen minutters stillhet til ettertanke, mens vi sitter hjemme i den lille hytta hennes på Løten, nå godt og vel 40 år senere.

”Det er noe dyrebart når Gud kommer oss i møte. Denne morgenen fikk jeg oppleve en dråpe av denne kjærligheten, og siden var det ikke noe vanskelig å ta imot barna. Og virkelig kunne elske dem.

Ved siden av kallet, er nok denne opplevelsen noe av det mest dyrebare jeg har. Men det måtte til for at jeg skulle kunne jobbe blant dem.

Har du ikke kjærlighet til de menneskene du skal gi evangeliet, er det håpløst å evangelisere. Du vinner dem aldri. Du får ikke deres tillit, for de ser omtrent tvers igjennom deg. Ser om du er ekte. Er du ikke det, så er det omtrent som å sloss mot vindmøller. Du kommer ingen vei.”

Det var en spennende tid som nå lå foran Anna. Daglig arbeidet hun med å lindre nøden hos de som var syke, og i januar 1962 kunne vi lese følgende i Korsets seier:

”Her er et vidstrakt og åpent felt, men få arbeidere. Mange syke kommer langt inne fra skogene hit til stasjonen for å få hjelp. I flere uker har vi hatt en syk mann liggende i garasjen. Han har Llaga, den forferdelige sykdommen som det er så mye av her ute. Vi ber om Guds nåde og hjelp, gir injeksjoner og steller sårene. Da mannen kom, hadde han store sår på armene, benene, i nesen og halsen. Nå er han snart helt frisk og kan få reise hjem, all ære til Jesus.”

Månedene som lå foran Anna skulle by på mange utrolige opplevelser. Det var mer enn nok av arbeid å gripe tak i. Ved siden av den evangeliske virksomheten, var det også startet opp med skole.

”Jeg tror noe av nøkkelen til å komme ut av fattigdom er å tilføre kunnskap. Selv om det var så som så med språkkunnskapene mine i begynnelsen, var det nok av arbeidsoppgaver til meg.

Selv om det riktignok var en militær forlegning i nærheten, så ble Paso Cadena regnet for å være et ganske så isolert sted. Men i Herrens strategiplan så er også de isolerte og bortgjemte stedene høyt prioritert. For her finnes sjeler som må få høre evangeliets budskap. Indianerne som bodde i disse områdene ble så visst ikke behandlet etter prinsippet om menneskerettigheter. Tvert imot – de ble ofte behandlet omtrent som dyr, og noen av dem ble enda fanget med lasso. Landets myndigheter lot dem seile sin egen sjø, og lukket øynene for den uretten som ble begått mot indianerstammene.

Jeg var veldig spent på å bli kjent med folket jeg skulle jobbe blant, og det varte ikke så lenge før de dukket opp.

”Jungeltelegrafen” virket utmerket, og nyheten om at det var kommet en ny misjonær til stasjonen bredte seg som ild i tørt gress, og nå kom de for å ta meg i nærmere øyesyn. Tja - hva de egentlig synes om meg vet, vet jeg ikke, men de ble i alle fall veldig begeistret over noen brukte klær jeg hadde tatt med meg fra Norge.

Nå kom de til nytte, og det var mange glade indianere som dro tilbake til skogene med norske bukser, skjorter kjoler og skjørt”.

De første inntrykkene og spenningen ble etter hvert borte, og dette var en helt annen virkelighet enn hjemme i trygge Norge. Nå ventet den travle hverdagen på meg.

Vi sto som regel opp når det lysnet. Hadde vi hatt noe så kjekt som elektrisitet og lys så hadde vi kanskje stått opp enda tidligere, men det fantes ikke noe slikt på disse kantene av landet.

Derfor ventet vi som regel til dagslyset kom. Og da kom også gjerne folket strømmende til oss. De kom i hopetall og vi spurte oss mer enn en gang om hvor de kom fra alle sammen. Skogene rommet nok atskillig flere indianere enn det vi forestilte oss.

Nå kom de med de forskjelligste behov. Takket være pionermisjonærene som hadde drevet ”nybrottsarbeid” her, fikk vi en veldig god inngang og dialog med indianerne. Til å begynne med var de både skeptiske og litt redde for de hvite folkene. De hadde ikke alltid like gode opplevelser å se tilbake på i møte med ”den hvite mann”, men misjonærene klarte å skape tillit og fortrolighet.

Anna sammen med glade barn som har fått tøy fra Norge, mens mannen på bildet under får hjelp etter å ha blitt bitt av en slange

Etter hvert forsto de at vi ønsket å hjelpe dem og snart kom de til oss med sine forskjellige problemer. Mange av dem kom også for å handle. Det var 25 km til nærmeste butikk, og når vi kjørte for å handle, kjøpte vi alltid inn varer som vi visste indianerne trengte, noe de satte stor pris på. Men det var jo så som så med betalingsevnen, og jeg tror nok at de aller fleste gangene må vi nok heller kalle det for en byttehandel. Det var sjelden de hadde penger, men de tok med seg det de hadde til å bytte med.

Det kunne være villhonning, mandioka (Mandioka er en rotfrukt som brukes tilsvarende våre poteter), søtpoteter og mange andre ting. For dette ønsket de sukker, mel, salt osv. Og det var iblant en livlig handel ute på "gårdsplassen" vår.

De fire første månedene Anna var på misjonsstasjonen hadde hun utrolig flott hjelp av den andre misjonæren – Bergljot Nordmoen.

"Hun satte meg inn i den daglige virksomheten, fortalte om indianerne og deres behov for hjelp.

Bergljot var en myndig dame, og var det noe hun ikke var helt fornøyd med, så ble vi satt på plass der og da.

Og hun kunne virkelig sette ord på hva hun mente.

Jeg var så heldig å få være sammen med henne i fire, fem måneder før hun måtte reise hjem. For meg var disse månedene en fin periode, og jeg lærte mye av henne

Ikke minst trøstet hun meg når jeg iblant syntes at det buttet litt imot. Hun hadde selv følt både ensomheten, og ikke minst forfølgelse for evangeliets skyld på kroppen. Jo - hun hadde da sannelig fått lære seg hvordan misjonsarbeidet fungerer fra bunnen av. Og nå var det min tur," forteller Anna.

Med bibel og mandolin

Bergljot Nordmoen var en liten kvinne, men hun utrettet store ting for Gud, og hun trosset både forfølgelse og skogens nesten ugjennomtrengelige villnis for å nå indianerne med evangeliet. Det var kjærligheten til Jesus og hennes medmennesker som var drivkraften.

Hun vokste opp med ti søsken, ikke langt fra svenskegrensen, nærmere bestemt i Ljørdalen like ved Trysil. Bergljot begynte tidlig å søke etter de evige verdier, og hun ble tidlig klar over de ting som hadde med kristenlivet å gjøre. Men hun klarte likevel ikke å finne roen og meningen med livet.

Utferdstrangen hadde hun fått i vuggegave, og som 17-åring dro hun inn til Oslo. Der ble hun imidlertid syk og ble lagt inn på Ullevål sykehus med pleuritt. I løpet av det året hun tilbrakte på sykehuset fikk hun god tid til å tenke. Ikke minst over meningen med livet. På denne tiden opplevde hun en sterk åndelig lengsel, og hun var mang en gang fortvilet over at hun ikke fikk til livet slik hun selv ønsket.

For å gjøre en lang historie kort. Det endte med at hun ble med en kusine på et møte i Filadelfia. Den kvelden talte predikanten om Naaman, plutselig var det som et lys gikk opp for henne. Hun måtte bli frelst – der og da. Hun orket ikke å utsette dette lenger, og sammen med et femtitalls andre frelsessøkende gikk hun fram.

”Det var så fantastisk, og jeg opplevde å bli en kristen allerede mens jeg var på vei fram til botsbenken,” fortalte hun senere.

Hun forsto tidlig at hun hadde et misjonskall, men krigen kom og det var ikke like enkelt å drive med menighetsliv i landet vårt.

En dag spente hun på seg skiene og dro over til Sverige. Her opplevde hun å bli tatt fordi hun ikke hadde pass,

Bergljot Nordmoen

og dermed ble hun internert der i fem år. Men det ble fem fine år i livets klasserom, samtidig som det nesten var som å gå på en misjonsskole. Hun jobbet på en soldatforlegning og hver eneste kveld hadde de møter på en nærliggende låve. Det var stappfullt av folk. Leger og soldater satt side om side og tok til seg Guds ord. I realiteten så var det nok her Bergljot begynte sin evangelistgjerning.

Deretter ble det to år på en folkehøgskole, hvorav det siste året var på Kaggeholm like utenfor Stockholm. Dette var det første kullet skolen hadde, og Bergljot befant seg plutselig midt i et blomstrende misjonsmiljø. I løpet av dette året ble det også klart for henne at det var Paraguay som skulle bli hennes arbeidsmark.

Etter bibelskole i England og språkkurs i Spania dro hun ut. Med to håndkofferter, mandolin og turistvisum ankom hun Paraguay i oktober 1952.

Etter å ha oppholdt seg en tid i Asunción dro hun videre til landets 4. største by, Concepción, og startet opp evangelisk virksomhet der. Dette var imidlertid en by hvor katolisismen sto ekstra sterkt, og det varte ikke

lenge før forfølgelsen og motstanden begynte fra den katolske siden.

En dag mens hun holdt på med barnemøte kom en prosesjon med syv prester i spissen nedover gaten, og de stoppet utenfor huset hennes. De skulle så visst ikke ønske henne velkommen. Nei i stedet ble det 20 minutter med grov sjikane, og dårlig skjulte trusler.

Det var tydeligvis ikke trygt for henne å bli værende i huset, og hun fikk derfor tilbringe natten i et nabohus. Hele natten kastet folk store steiner på huset til Bergljot og da dagslyset kom, kunne hun trist konstantere at mye av boligen hennes var knust og ødelagt.

Da hun senere gikk til politiet var det en flokk på rundt 50 katolikker som passet henne opp. Ikke før var hun kommet forbi dem, før de samlet seg omtrent som en militærtropp, og marsjerte taktfast etter henne mens de hele tiden kom med trusler, og ropte og skrek ut de frykteligste skjellsord.

På politistasjonen fikk hun tilbud om 10 soldater som vakt. Men hun stolte på at Herren skulle bevare henne, så hun avslo dette tilbudet. Imidlertid ble det mer og mer utrygt for henne i denne byen, og da politiet rådet henne til å reise videre, var det som om hun fikk en bekreftelse på at hun skulle dra videre til et nytt virkefelt.

Da hun ankom den nye plassen var det ingen virksomhet på stedet, men i løpet av det første møtet hun holdt ble interessen for evangeliet vakt. En 13-årig gutt bekjente snart at han ønsket å følge Jesus og bli en kristen. Og dermed brøt veknelsen ut.

Kort tid etter fulgte bestemoren hans, søsteren og et par til. Det var under primitive forhold Bergljot startet opp, og ved hjelp av en snekkerkyndig indianer fikk hun

laget åtte to meter lange benker, mens hennes eget spisebord fikk tjene som prekestol. Dermed hadde hun det hun trengte til møtevirksomheten i begynnelsen.

Høvdingen finner Jesus

Selv om det var et spartansk kirkerom, så hindret ikke dette Herren i å være til stede. I disse enkle omgivelsene fikk Guds ord gjennomslag og mennesker kom til troen på Jesus.

En av dem var selveste høvdingen. Da han mottok en mandolin fra Trysil som gave, var han ikke snauere en at han straks satte i gang med å lære seg å spille på den. Senere, nærmere bestemt i 1958 - tok hun opp arbeidet i indianerområdet Paso Cadena. Hun hadde da fått tillatelse av Samaneigo – daværende forsvarsminister i Paraguay – til å drive evangelisk virksomhet.

Her fikk hun etter hvert god hjelp av Ruth Kjellås og Gunvor Johansen. Da de kom hit hadde de ikke noe møtelokale, men de var ikke rådløse av den grunn. Et stort tre fikk tjene som ”katedral” og under de løvrrike grenene ble evangeliet forkynt.

Folket her var analfabeter og noe av det første de tre misjonærene begynte med var å sette i gang med en skole. Den første dagen var det til å begynne med nokså smått med frammøte. Inntil de begynte å dele ut karameller og salt. Da kom de straks strømmende til.

I begynnelsen var det også smått stell med penger, så misjonærene måtte selv lage kladdebøker som de lagde av innpakkingspapir. Pulter var et ukjent begrep der ute, så både lærere og elever satt rett og slett på bakken under et stort tre ute på gårdsplassen, og undervisningen gikk sin gang.

Det var mye sykdom blant indianerne i dette området, og inntil nå var det lite hjelp de hadde mottatt. Derfor var det viktig å få behandlet dem.

Bergljot, Ruth og Gunvor fikk etter hvert opprettet et lite krypinn for de syke. Det var ikke sykehussenger å oppdrive, så de fikk laget noen provisoriske benker slik at de fikk lagt de dårligste innunder et tak. Lege fantes ikke i mils omkrets, og de aller fleste behandlingene foregikk under åpen himmel.

Bergljot ble reddet i siste liten

Alle de tre misjonærene fikk snart selv føle sykdom på kroppen på grunn av insektsbitt. Spesielt ble Bergljot svært syk av dem.

Anna og Bergljot

Etter ti dager med høy feber, måtte hun kjøre 15 norske mil i jeep, og resten av veien ble hun fraktet med buss. Denne lange strabasiøse reisen gjorde ikke situasjonen særlig bedre, og det var i siste liten hun ankom sykehuset. Da hadde forgiftningen begynt å gå i blodet, og spredt seg rundt i kroppen. Blant annet fikk hun tre

store byller på den ene lungen. Til slutt ble det bestemt at hun måtte reise hjem til Norge.

Etter fem år skulle Bergljot få komme hjem til en velfortjent hvile. Hun hadde stått på for evangeliet – døgnet rundt – og hadde i tillegg blitt hardt prøvet med sykdom. Selv om vi alle kom til å savne henne, så unte vi henne så absolutt en hvileperiode.

Det å arbeide som misjonær er ikke noen velregulert jobb med en fast arbeidstid, men det er hele tiden en åndskamp for å redde sjeler for himmelen - 24 timer i døgnet, fastslår Anna.

Barna var Annas spansklærere

Det var tung dag, da Bergljot måtte forlate misjonsstasjonen på grunn av sykdom. Plutselig var Anna alene igjen. Nå hadde hun overtatt stafettspinnen, måtte ta alle avgjørelsene på egen hånd, og gjøre det beste ut av situasjonen.

”På dette tidspunktet hadde Bruno også tatt av sted for å reparere den gamle jeepen, som var i en heller dårlig forfatning. Det var vanskelig å få tak i reservedeler, og det var heller ikke noe verksted i nærheten. Dermed måtte vi få den ned til hovedstaden Asunción for å repareres. Tro det eller ei, men det tok faktisk 8 måneder før han kom tilbake igjen. Det ble derfor atskillige kilometer som ble tilbakelagt med ”apostlenes hester” når det skulle gjøres sykebesøk ute i jungelen.

Selv om jeg hadde noen indianere til å hjelpe jeg litt, følte jeg meg langt fra komfortabel den tiden jeg var alene. Og det ble ikke noe bedre da jeg fikk høre at det

var flere røverbander som holdt til ikke så langt unna Paso Cadena.

Det var heller ikke så mange som la veien forbi her, og jeg så ikke en eneste ordentlig bil, bare noen gamle traktorer, lastebiler og folk som dro forbi med oksekjerrer. Samtidig begynte det å versere rykter ute blant indianerne om at Bruno ikke ville komme tilbake igjen. Nei – når jeg nå ser tilbake så var de første årene i Paso Cadena harde å komme gjennom for en nybakt misjonær.

Heldigvis hadde hun tiden i Troms å se tilbake på, og hun forsto ganske snart hvor mye nyttig erfaring hun hadde sanket nettopp i årene på Senja. Så i stedet for å sette seg ned med hendene i fanget, satte Anna i gang med en storoffensiv.

”Det var i grunnen det som skulle til, for dermed holdt jeg hjelpeløsheten i sjakk. Det var bare å gå løs på oppgavene med krum hals, og det var ikke mangel på oppgaver.

Det var jo litt tøft for jeg kunne ikke noe særlig spansk. Jeg hadde riktignok tatt et spanskkurs, men jeg hadde ingen erfaring med å snakke dette språket, og jeg var helt hjelpeløs med det indianske språket som indianerne brukte seg i mellom.

Da var det at barna kom meg til unnsetning. Når sant skal sies var heller ikke de noen kløppere i spansk, men nå ble språkopplæringen en brobygger mellom oss.

Unger er like nysgjerrige over hele verden, og for indianerungene var jeg nok et spennende innslag. Dermed gikk vi løs på oppgaven sammen, og vi lærte oss språket ved at vi pløyde oss gjennom den spanske ABC'en. Ved hjelp av bilder og ord kunne vi sitte i timevis å ”snakke” sammen.

Samtidig som jeg lærte språket, oppnådde jeg også å få en fin kontakt med indianerne. Først med barna, og deretter med foreldrene.

Det å komme fra Løten hvor jeg var vant til renslighet og orden, og ut til Paraguay var som natt og dag. Indianerne hadde en helt annen livsrytme, og ikke minst så hadde de et helt annet syn på renslighet. De var både skitne og lusete, og i tillegg så var det veldig vanskelig å komme inn på dem.

Men etter at jeg var blitt ”sentrifugert” av Herren, kjente jeg inni meg at jeg virkelig var glad i disse folkene, og jeg ønsket å hjelpe dem. Gradvis klatre jeg å vinne deres tillit. Og har du først vunnet deres tillit så har du ekte venner for hele livet

En dag oppdaget jeg at det allerede var gått åtte måneder, og jeg hadde ikke vært ute av skogen i løpet av denne tiden.

Det gikk riktignok en slags vei ikke så langt fra misjonsstasjonen, men det var liksom ikke tid til noen slags utflukter.

I løpet av de åtte månedene hadde jeg ikke sett aviser og jeg ante ikke så mye om det som skjedde rundt om i verden. Jeg hadde riktignok en liten transistorradio, og under gode forhold hendte det at jeg fikk inn en norsk sending på kortbølgen. Men det var så som så med forholdene.

Jeg husker at jeg en gang ruslet ned til veien og satt der og filosoferte litt over realitetene i livet mitt. Her satt jeg altså uttallige dagsreiser fra Norge, og hadde ikke noen å snakke med.

I det samme kommer det en gammel bil humpende, omtrent som en slags hilsen fra sivilisasjonen. Men det gjorde slett ikke saken stort bedre. Jeg følte i stedet en

forferdelig hjemlengsel, og jeg husker godt at jeg gråt en liten skvett”, sier hun.

Men Anna hadde sin egen resept når hjemlengselen ble for påtrengende. Med seg i bagasjen hadde hun en velbrukt fiolin, av gammel god årgang. Og hva var bedre botemiddel mot hjemlengsel, enn å ta fram fiolinen. Og med de store trærne som tause tilhørerer stemte hun gjerne opp med velkjente: ”Og eg veit meg eit land”.

”Da var det som jeg var en tur tilbake i Norge igjen. Jeg kunne se for meg både de bølgende kornåkrene på Løten, like så vel som jeg så for meg bilder fra det fantastiske og værharde landskapet på Senja.

Og mens tårene trillet spilte jeg bort hjemlengselen, og jeg opplevde et lite stykke Norge langt inne i den paraguayiske jungelen.

Du kan tro jeg var glad den dagen da Bruno sendte en tysk sykepleier opp til meg for hjelpe til. Han skjønte at jeg ikke hadde det så lett, selv om jeg iblant fikk god hjelp av noen indianere. Dermed satte han i gang for å skaffe hjelp.

En dag kom sykepleieren – Liselotte ridende midt på dagen.

Jeg husker så godt at nettopp denne dagen var jeg både sliten og lei, og da en av indianerne banket på døra mi og fortalte at det var ei lys dame som skulle snakke med meg, hadde jeg mest lyst til å snu meg rundt i senga og bli værende der. Men så måtte jeg altså ut for å snakke med denne damen. Jeg tror jeg så ut som et spørsmålstegn da jeg åpnet døren. Der sto hun, pen og lys, og presenterte seg som Liselotte, og fortalte at det var Bruno som hadde sendt henne. Hun snakket tysk og

hun var virkelig en fin kristen jente som var til stor hjelp for meg i Paso Cadena.

Når Bruno omsider kom tilbake tok han meg en dag med ut av skogen, og jeg husker jeg strigråt da jeg fikk se en ordentlig bil igjen, for første gang på mange, mange måneder. Det var en sterk opplevelse.

* * *

Det første året i Paso Cadena hadde vært ganske strevsomt, ikke minst på grunn av at jeg ikke hadde noe framkomstmiddel til disposisjon. Men det hadde gått på et vis.

Det andre året fikk jeg et esel, og deretter kom de trekkende med en gammel damesykkel. Men det var ikke den beste transportmetoden når vi tar den trykkende varmen med i betraktningen. En skulle ikke sykle mange meterne før man var gjennomvåt av svette på grunn av varmen i kombinasjon med den høye luftfuktigheten.

Det ble atskillig enklere det tredje året. Da sendte menigheten i Lårdal penger til meg, slik at jeg kunne kjøpe en helt ny Honda 50 moped. Det var stor stas, og dermed var jeg blitt utrolig mobil. Mopeden var et flott framkomstmiddel å bruke på indianerstiene, og den var lett å ta seg fram med. Plutselig var misjonærtjenesten blitt atskillig enklere, og jeg kunne ta med meg varer og litt bagasje på mopeden. Ikke minst var det enklere å få kjørt ut medisiner til de indianerne som lå syke hjemme i hyttene sine. Og når det ikke var mulig å kjøre lenger med mopeden, så tok jeg medisinene med i en ryggsekk, og gikk videre til fots,” forteller en engasjert Anna Strømsrud som ikke lot seg affisere av verken innsekter eller hete, men kravlet som ei norsk fjellgeit

over brusende bekker, balanserte på tømmerstokker som virker både gamle og morkne, og tråklet seg fram på de smale stiene innover i den paraguayiske jungelen, dag som natt. Med et eneste mål for øyet – å bringe evangeliet om Jesus Kristus til det ustøtte indianerfolket.

Misjonærdama med mopeden

Det er mange minner knyttet til denne mopeden. Både gode og dårlige. Området misjonsstasjonen lå i var omgitt av jungel, og beboerne i jungelen var vidt forskjellige, for her fantes alt fra farlige rovdyr og slanger, til skrappelløse mennesker som hadde tvilsomme grunner til å være der.

Jeg tror helt sikkert at han mente det oppriktig mannen som en dag kom innom misjonsstasjonen for å tilby meg beskyttelse i form av en revolver. Og når sant skal sies så følte jeg nok litt trygghet når jeg holdt den digre revolveren i hånden. Mange tanker for gjennom hodet mitt i løpet av noen sekunder. Den kunne selvsagt være et godt hjelpemiddel mot rovdyrene, men hvordan skulle jeg bruke den? Og hva hvis jeg måtte rette våpenet mot personer jeg møtte? Ville jeg klare å skyte noen? Og hva hvis de hadde våpen?

Herren hadde bevart meg selv om jeg ble truet på livet iblant, så hvorfor skulle det være noen forskjell nå?

Jeg tror nok at mannen hadde tilegnet seg denne revolveren på uærlig vis, og det gikk som et kaldt grøss gjennom hele meg, da jeg synes å høre en røst som avbrøt hele diskusjonen med: *"Dersom du kjøper dette våpenet vil du også få bruk for det. Men hvis du ikke gjør det, så skal jeg bevare deg!"*

Budskapet fra Herren kunne ikke ha vært klarere, og jeg valgte å stole på Hans hjelp framfor å kjøpe meg en falsk trygghet med et våpen.

Politiet forlangte at jeg skulle ha våpen, men dette var jeg slett ikke vant med. De mente at jeg ville være mye tryggere hvis jeg hadde et skytevåpen, men jeg svarte dem at jeg trodde på en allmektig Gud, en Gud som var sterkere enn alle verdens våpen til sammen. De ristet nok litt oppgitt på hodet, men slik ble det.

Jeg kastet revolveren fra meg som om jeg skulle ha brent meg på den, og det ble ikke noe våpenkjøp på meg. Aldri kom det noe våpen inn i mitt hus, eller i bilen for den saks skyld.

Jeg er ikke det minste i tvil om at Herren var min beskyttelse i alle de årene jeg var ute som misjonær – hvis ikke så hadde jeg aldri sittet her,” sier Anna og tenker tilbake på flere episoder der hun ble truet på livet av banditter som ønsket å gjøre seg rike ved å rane til seg indianernes verdifulle tømmer.

”I slike situasjoner spilte det liten rolle om de kvittet seg med den hvite damen, uromomentet fra Norge. Et liv fra eller til hadde ikke noen betydning i deres geskjeft. Men jeg hadde én med meg som var sterkere enn all verdens banditter og kriminelle. Og så lenge Han holdt sin beskyttelse over meg var jeg trygg.

* * *

Posten til misjonsstasjonen kom til en by som heter Hernandarias som ligger rundt 130 km fra Paso Cadena. Fra Hernandarias ble posten sendt videre med tilfeldige reisende til et annet sted som hetere Itakyry, og som var den egentlige postadressen til misjonsstasjonen. Og herfra var det ca 25 kilometer til Paso Cadena.

Med økonomisk bistand fra menigheten i Lårdal, kunne Anna kjøpe en helt ny moped. Den var et flott framkomstmiddel å bruke på indianerstiene, og evangeliet ble brakt innover i skogene

Jeg husker spesielt en gang da jeg skulle kjøre denne strekning med mopeden. Det var lenge siden jeg hadde hentet posten, og nå ville jeg gjerne høre litt nytt fra Norge. Det er rart med det når man lever ute i jungelen, og ensomhetsfølelsen kommer krypende. Da er

det godt å kunne lese et brev med nytt hjemmefra. Så jeg la spent i vei mot postkassen. Selv om strekningen

ikke var så lang i antall kilometer, så tok det sin tid å komme fram på de vanskelige veiene.

Ofte var det store lianer som hang ned fra trærne og gjorde det vanskelig å ta seg fram på stiene, og andre steder kunne det ligge store trestammer over veien, og dermed måtte mopeden løftes over.

Denne gangen hadde gode venner advart meg mot å ta turen. De var engstelige for flere av de menneskene som bodde langs denne veien. ”Anna – de menneskene liker deg ikke, og de vil gjøre deg vondt.”

Men jeg er både egen og sta vet du, og samtidig var nyhetshungeren større enn frykten for disse menneskene, så jeg la i vei. Det gikk helt greit å komme fram til postkassen, men på tilbaketuren begynte nattemørket å senke seg over jungelen.

Nå var det som om skyggene fikk liv, og lydene ble forsterket. Jeg var ikke kommet mer en så vidt utenfor byen før redselen for alvor grep tak i meg. Jeg begynte å skjelve noe aldeles forferdelig, og det endte med at jeg måtte stoppe mopeden for å prøve å roe meg litt ned.

Nå ble ikke redselen noe mindre da jeg til min store forskrekkelse ikke klarte å komme i gang igjen. Jeg var helt som paralyisert. Her sto jeg helt alene ute i den farlige jungelen, og det var som om alle advarslene jeg hadde fått fra vennene mine før jeg dro, nå lyste mot meg i ildskrift,” forteller hun.

Nå var det ikke første gang Anna hadde følt seg hjelpeløs og alene, men nå gjorde hun som hun pleide. Hun ropte høyt til Herren. Så skjer det forunderlige. Redselen slipper gradvis grepet og hun kjenner en uforklarlig trygghet inni seg. Etter å ha roet seg ned noen minutter er hun klar til å fortsette hjemreisen. Får startet mopeden igjen, og snart er hun på vei hjemover igjen. Med brev fra Norge i bagasjen, og med en stor takknemlighet til Gud inni seg.

”Senere fikk jeg vite at akkurat på det stedet jeg stoppet, hadde bandittene sitt tilholdssted. De hadde sett

meg komme for å hente posten, og de hadde bestemt seg for å ta meg på tilbaketuren.

Men hva de hadde sett da jeg kom tilbake vet jeg ikke, men jeg er helt overbevist om at Gud sendte engler for å beskytte meg. Tiden min var ikke kommet enda, så de fikk ikke lov til å ta meg.

* * *

En annen gang hun var ute og kjørte stoppet plutselig mopeden. Dette var helt ubegripelig, for det var mer enn nok med bensin på tanken. Ekstra ille var det at det skjedde dypt inne i jungelen, og det var nattetid. Anna visste godt at rovdyrene som lusket rundt på jakt etter et bytte ikke var noe trivelige innslag, og store, farlige slanger var ikke å spøke med der de lydløst gled rundt.

”Jeg viste verken ut eller inn. Med en moped som plent nektet å starte. For mennesker som ikke tror på en allmektig Gud, så høres vel dette ut som eventyr, men for meg er bønn og kommunikasjon med Gud både en realitet og en uforklarlig dimensjon i livet mitt. Jeg husker at jeg på nytt sendte en inderlig bønn opp til Gud: I Jesu navn – la mopeden starte igjen!

Da jeg på nytt prøvde, så startet den på det første forsøket. Skulle noe være umulig for Gud? Han som har skapt himmel og jord, deg og meg. Skulle ikke Han kunne starte en skarve og vrangvillig moped for en norsk misjonær ute i Sør-Amerikas farlige jungel?

Selv om det var midt på svarte natta? Det er ikke noen begrenset åpningstid” på det himmelske sentralbordet,” konstaterer Anna med et smil.

”Der er det døgnåpent hele året. Husk det! Du kan alltid regne med Jesus.”

Da hun dagen etter fikk reparert mopeden hos en mekaniker forsto han ingen verdens ting. ”Denne mopeden er jo på ingen måte i orden, og den skulle aldri ha startet”, var hans konklusjon. Da kjente jeg en helt spesiell sanksjon inni meg. Jesus hadde også vært med meg ute i jungelen denne natten.

Fra jordhytte til sykestue

”For en som kom fra det ”velregulerte” Norge var det et sjokk å oppleve hvordan folket bodde her ute i jungelen. De små landsbyene besto som regel av fem til seks hytter. En gammel lov i Paraguay forbød indianerne å bo sammen i store konsentrasjoner. Denne loven var riktignok opphevet, men virkningene av den hang fortsatt igjen. Den hadde til fulle oppfylt intensjonen – å spre indianerne slik at de ikke skulle bli noen maktfaktor.

De små hyttene hadde gjerne et flateinnhold på 12 – 14 kvm. Taket var som regel tett, og ga ly både mot sol, vind og regn, mens veggene besto som oftest av noen dårlige planker eller treplater som var bundet med vidjer til reisverket. Det var store gliper i veggene, og ubudne kryp hadde ikke noen problemer med å smette inn gjennom de glisne veggene. Indianerne holdt gjerne gårdsplassen sin fri for all slags vekster, for da var det så mye enklere å få øye på slanger og andre slags kryp som bodde urskogen.

Men det var så som så med de hygieniske forholdene. I soverommet var det noen enkle hjemmelagede brisker.

De brukte en bambusplate som madrass, eller hvis de var heldige så hadde de et slags ullteppe.

På besøk

Selv om det var i Sør-Amerika, så var det ofte kaldt på nettene, og da la de gjerne en del glødende trekull under brisken for å oppnå litt varme – i alle fall fra undersiden.

Barna lå som regel i hengekøyer som foreldrene hadde laget av hamp som de produserte selv.

Hadde de husdyr i familien så gikk disse rundt og tok del i familiens dagligliv ved at de selv forsynte seg av matgrytene. Indianere, høns og griser i skjønn forening sier jo sitt om den daglige hygien.

Området misjonsstasjonen ligger i er det distriktet hvor det er mest malaria i Paraguay.

Det samme gjelder llaga – en svært plagsom sykdom som så ut som spedalskhet. Pasientene fikk sår over hele kroppen, og sykdommen var svært så problematisk å behandle. Vi måtte begynne med å sette sprøyte rett i

blodårene i ett forsøk på å stoppe sykdomsutviklingen. Jeg hadde aldri gjort dette før, men jeg tror ikke jeg drepte noen i hvert fall.

Nå kunne vi heldigvis hjelpe mange av de syke, og ryktet om misjonærene gikk som ild i tørt gress. Derfor var det ikke uvanlig at folk kom ridende både 12 og 15 mil for å søke hjelp hos oss. Det var både indianere og paraguayere.

Nå hadde vi jo ingen lege å rådføre oss med, og husk på at det var 15 mil til nærmeste telefon, så vi måtte gjøre det beste ut av situasjonen i hvert enkelt tilfelle.

Med jeepen vår ble vi nærmest som en rullende sykestue. Folk visste når vi ville passere, og dermed stilte de seg opp i veikanten for å vente på oss.

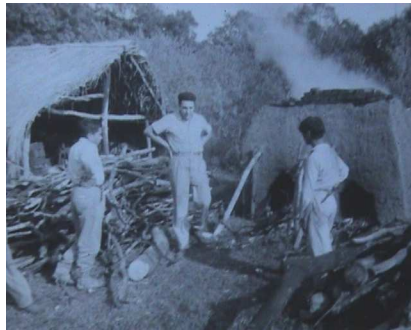
Dermed måtte vi stille diagnosen selv. Selv om jeg hadde litt bakgrunn fra helsestell hjemme i Norge, så var det noe helt annet å sitte ute i jungelen, med minimalt av hjelpemidler. Men vi hadde legenes lege å gå til, og vi ba alltid Ham om råd og visdom. Iblant så

var det nokså håpløse tilfeller, men da hadde vi heldigvis den gamle jeepen til disposisjon slik at vi fikk fraktet de syke til lege. Hadde vi ikke gjort det, så ville døden være utfallet

Vi hadde heller ikke noen egen sykestue på misjonsstasjonen, så all behandling foregikk utendørs.

Men etter hvert fikk vi hjelp til å bygge opp en liten sykestue, og vi gikk i gang med å rydde tomt. Vi fikk tegnet opp hvordan vi ønsket oss bygningen, og tenkte at nå skulle situasjonen raskt bli noe helt annet.

Men det var nok ikke så enkelt. Vi måtte ha bygningsmateriell, og det var ikke noen enkel sak å skaffe det tilveie her langt ute i Paraguays jungel, så her måtte vi lære oss til å tenke praktisk.

Vi ville bygge opp huset av murstein, og den skulle i første omgang brennes ikke så langt fra Paso Cadena, men det var langt verre å anskaffe trematerialene vi hadde tenkt å benytte.

Det nærmeste sagbruket lå mange mil unna, og vi hadde ikke råd til noen transportutgifter. Så da måtte vi gjøre som mannen sa - ”Ta sagen i egne hender”. Og som tenkt så gjort.

Vi hadde fått en teig av myndighetene og denne kunne vi få rydde. Dermed gikk vi i gang med å felle trær. En mann med ti mulesler kom og hjalp til med frakten av stakkene.

Neste skritt var saginga. Men vi hadde ikke noen motorsag, så vi måtte ty til handkraft. Det var også et problem med å få tak i folk som kunne hjelpe oss, selv om paraguayere er spesialister på dette området.

Men langt om lenge fikk vi noen til å hjelpe oss. Da de satte i gang skal jeg ikke nekte for at jeg følte meg hensatt noen hundre år tilbake tida.

De gravde først en stor grav, og deretter plasserte de tømmerstokken over denne. En mann sto oppå stokken, mens den andre sto nedi grava. Etter at stokken var nøyaktig merket opp, satte de i gang med en veldig stor sag.

Jeg var nok ikke så lite pessimistisk der jeg sto og bivånet det hele. Tenkte i mitt stille sinn at her har vi nok et langvarig

prosjekt foran oss. Men det gikk heldigvis mye raskere enn jeg trodde, og de var snart ferdige med saginga.

Arbeidet med sykestua gikk sakte men sikkert, og etter hvert sto grunnmuren ferdig. Men det var ikke så enkelt som vi hadde trodd å få brent mursteinene, så det endte med at vi begynte å brenne den selv.

Det var en stor dag da sykestua kunne tas i bruk

Etter hvert fikk vi reist det nye bygget, og dermed sto vi atskillig bedre rustet til å hjelpe de syke. Nå kunne vi få dem innunder tak, og vi fikk litt skaplass til medisiner, samt at vi fikk laget til en slags undersøkelsesbenk. Jo - dette var et stort framskritt for oss”, forteller hun.

Arbeidet på misjonsstasjonen var både spennende og ikke minst lærerikt. Men det var også slitsomt og tungt mange ganger. Mang en gang stilte Anna spørsmålet: Hvorfor? Bare for å konstantere at det finnes mange spørsmål som vi ikke får noe svar på her nede.

”Da ser jeg det slik at vi må legge disse spørsmålene i konvolutt, og så får vi skrive utenpå: ”Åpnes i himmelen”.

Titt og ofte kom denne strofen for meg: Tenk når engang besvart er hver jordisk gåte, og hvert et hvorfor jeg har grunnet på.”

Utdannelse – en vei ut av fattigdom

Noe av det som sto høyt på Annas ønskeliste var å få reist et skolebygg, og hun hadde i lengre tid følt på at det var om å gjøre å begynne med barna. Hun og Bruno hadde mange lange samtaler nettopp om dette, og i 1963 ble drømmen en virkelighet.

”Jeg tror helt bestemt at utdannelse er en nøkkel til å komme ut av fattigdommen på. Samtidig så ville vi gi dem det beste vi kunne tilby, nemlig evangeliet. Det å lære dem å lese var med på å bygge en grunnmur i livene deres. Dermed satte vi i gang i tro.

Til å begynne med holdt vi skole under nokså primitive forhold, og det bare plass til 8 barn. Etter hvert som arbeidet vokste forsto vi ganske raskt at vi fikk behov for mer plass. Bygget måtte ha rom for tre til fire klasser. Derfor ble et nytt skolebygg ble påbegynt. Og etter mye strev og møyen kom endelige taket på plass.

Den første skolen i Paso Cadena

Men det stoppet ikke der. Avstandene i vårt distrikt var store, og barna kunne ikke reise fram og tilbake på dagen, derfor ble det behov for et internatbygg.

Dette var ikke noe som vi fant på selv, men det var Gud som viste oss behovet for dette bygget. Men hvor skulle vi ta pengene fra?

Vi hadde absolutt ingenting å legge i et slikt bygg, uten vår egen arbeidskraft. Så vi fortsatte veien videre i tro. Og det er da at det inntreer en rekke nye dimensjoner, som gjør kristenlivet så utrolig spennende. Det var ikke slik at vi opplevde miraklene over natten. Nei – det fungerte slik at byggeprosjektene våre gikk hånd i hånd med evangeliseringsarbeidet. Det ble vekselbruk i ordets rette forstand

Vi gikk steg for steg i tro, og vi lærte en verdifull lekse, nemlig at vi var helt avhengige av Herren.

Det var mange forskjellige oppgaver å ta fatt på, og heldigvis så fikk vi forsterkninger når ekteparet Bergljot og Olav Norheim kom ut til oss.

Bergljot og Olav Norheim

Det var en stor dag da vi kunne ønske dem velkommen til misjons-stasjonen vår søndag 2. november 1964.

Endelig fikk jeg noen norske å prate med igjen. Men for all del – ikke misforstå meg. De andre medarbeiderne på stasjonen var flotte og dyktige folk på alle områder, men det er liksom slik at jeg savnet å kunne prate norsk

igjen. Vi var alene som norske misjonærer i det veldige området Alto Parana - Caaguazu, men sammen så gikk vi løs på oppgavene med krum hals.

Olav var en nevenyttig og driftig misjonær, og allerede til jul opplevde vi det utrolige å få elektrisk lys på misjonsstasjonen. Tenk å få strøm her langt ute i villmarken. Det var underlig å se den ene stolpen etter den andre kom opp, og da motoren ble slått på startet aggregatet, og med ett så lyste det opp.

Dette var ikke bare en stor begivenhet for oss, men like mye for de mange indianerne som hadde samlet seg for å se hva Olav nå hadde stelt i stand.

Noe senere ble det også elektrisk lys i noen av indianerhyttene. Nesten samtidig kunne vi også ta i bruk det nye sagbruket vårt. Olav hadde tegnet og planlagt det til minste detalj, og dermed tok vi nok et steg i riktig retning.

Sagbruket ga snart arbeidsplasser til 6 – 7 mann. Og indianerne var veldig flinke til å jobbe når vi ga dem opplæring. Samtidig var dette med på å øke selvtilliten deres betraktelig. Endelig var det noen som kunne gi dem en jobb, og som verdsatte kunnskapene og innsatsen deres.

I julen fikk vi også et spesielt celebret besøk. Området vi jobbet i var underlagt militærdepartementet, og en av juledagene dukket noen av de høyere embetsmennene fra departementet opp hos oss. De hadde hørt mye positivt om arbeidet som ble utført, og nå ville de se det med egne øyne. Det ble mange rosende ord å høre og vi kunne sende våre takkebønner opp til himmelen den kvelden.

Tenk at vi fikk lov til å evangelisere, og attpåtil få ros av landets myndigheter for jobben.

Og Herren svikter ikke sine barn – etter bortimot 9 år sto både sykestue, skole og internatbygg ferdig. Bedre bolig hadde det blitt på misjonærene også.

Vi hadde rustet opp den gamle misjonærboligen, slik at den nå tjente som bosted for mange av de barna som gikk på skolen.

Det var viktig for oss at de hadde fått en egnet bosted under skoleperioden. Med de lange avstanden som var mellom hjem og skole var de helt avhengige av å bo på skolen.

Den gangen var de ikke avhengige av internett og mobiltelefoner, og indianerbarna var heller ikke bortskjemte. De kom fra fattige og enkle kår.

Var det bare manjokkagrøt på menyen, ja så tok de til takke med det. Og hadde de noe mer så var de utrolig takknemlige.

De var vant til livet i de små landsbyene ute i jungelen.

Her var noen av barna vant til å sove i jordhytter, mens andre var vant til å sove ved et leirbål.

Noen dager fikk de mat, andre dager mindre mat og enkelte dager var det ikke mat i det hele tatt. Nå fikk de plutselig ordentlig rene senger å sove i, og de fikk regelmessige måltider.

Den første tiden etter at de flyttet inn på skolen kom det selvfølgelig til en del episoder. De var jo ikke vant til å vaske seg, og nå fikk de plutselig stifte bekjentskap med vann og såpe. Og det var noe nytt. Enkelte protesterte ganske så høylytt, og forsto ikke vitsen med at de ble såpet inn og vasket så skummet føyk, men etter hvert gikk det bedre og bedre.

Paraguay er et kontrastenes land. Fra farmere som har blitt søkkrike, til primitive indianere som fortsatt levde på steinaldernivå og drev jakt med sine giftige piler. Loven var heller ikke lik for alle innbyggerne. Dersom en farmer for eksempel fortalte at en ku var forsvunnet fra buskapen, ble skylden ganske raskt plassert hos en indianer.

Uten mulighet til å forsvare seg ble de dømt til lange og nedverdiggende fengselsopphold. Dette skjedde uten at det var fremskaffet beviser, eller at det var holdt en rettssak. Indianerne var med andre ord helt rettsløse, og overlatt til andre menneskers forgodtbefinnende. Noen steder gikk de nærmest som slavearbeidere, mens andre steder var de kraftig underbetalt, og fikk lønna utbetalt i form av brennevin.

Disse tilstandene opprørte Anna langt inn i sjelen, og etter hvert skulle hun bli indianernes fremste talskvinne.

”Misjonsstasjonen vår lå like ved en av ”hovedveiene” og det var ofte at både paraguayere og indianere som stakk innom for å hilse på oss. Egentlig så var de nok veldig nysgjerrige på hva de hvite menneskene drev på med i deres område. De hadde hørt om oss, og de hadde hørt om flere syke som hadde fått hjelp. Da var det naturlig for dem å stikke innom oss for å få hjelp til sin egen sykdom. Selvfølgelig hjalp vi dem så godt vi kunne.

De av dem som kunne lese fikk også med seg traktater og bibeldeler. Kunne de ikke lese selv så kjente de ofte noen som kunne lese, så vi delte ut så mye litteratur som vi bare kunne. Iblant hendte det at de kom tilbake senere for å få mer litteratur, og når vi da samtalte med dem, så kom ofte de dype indre lengslene deres fram. Det var en stor hunger etter evangeliet hos indianerne, og vi forsøkte å hjelpe dem med disse spørsmålene. Men de var veldig bundet i sine ritualer og overtro, og derfor måtte vi gå både varsomt og viselig fram. Vi jobbet etter ordet som vi finner i Predikeren 11.1: *”Send ditt brød bortover vannet, og tidens løp skal du finne det igjen.”*

Det var viktig å så ved alle vann. Og vi fikk mange bekreftelse på gyldigheten av nettopp disse to setningene. Det vi sådde var ikke forgyves”, sier Anna.

Jesus sendte en liten engel

”Vi opplevde mange gleder i Paso Cadena, og vi så hvordan elevene formelig suget til seg undervisningen på skolen.

Hvor viktig dette arbeidet var, forstår vi nok ikke fullt ut, men jeg tror evighetens morgen vil vise at det ordet

vi fikk så ut i disse barnesjelene, det vender ikke tomt tilbake.

Jeg har mange gode og flotte minner fra denne tiden, sier Anna,” og er for en liten stund tilbake i Paraguay:

”Det hadde vært en lang og anstrengende dag. I tillegg hadde jeg nettopp hatt et ganske kraftig malariaanfall. Og nå satt jeg helt utslått i en stol inne i skyggen. Det var som om de siste kreftene var blitt sugd ut av meg. Og i en slik situasjon er det lett å bli motløs. Hvorfor skulle jeg ha det slik, jeg som hadde forlatt alt for å følge Jesus? Så satt jeg altså her, som en ubrukelig misjonær. Det følte omtrent som om Gud hadde parkert meg på skraphaugen, og ikke lenger hadde brukt for Anna!

Mens jeg sitter her og furter – for det var det jeg gjorde – fikk jeg plutselig høre en klar barnestemme som sang: ”Che aikua'a Hesu che pytyvova'era”. Det var som å få en direkte hilsen fra den himmelske verden. For denne setningen rommer et fantastisk budskap: ”Jeg vet at Jesus alltid hjelper meg.” Kunne det vel sies klarere?

Jeg tittet meg forundret rundt og får øye på en liten indianerpике som leker like ved. Selv om hun er travelt opptatt med leken, så synger hun av full hals denne enkle barnesangen.

Hun forstår ikke at hun er redskapet Jesus bruker når han sender denne direkte hilsenen til en utslått misjonær.

Hun bare formidler videre det budskapet vi prøver å bringe til skogens folk. Og nå kom det tilbake til meg – som et ekko. Det er fantastisk å få tjene en slik Gud. Det var som om jeg fikk krabbe opp på Guds fang, og himmelens herlighet kom ned og omsluttet meg. Her fikk jeg balsam og hvile, og jeg fikk lov til å sende en takk tilbake til Han som hadde lovet å være med meg alle dager. Det var som om Jesus i sin godhet sendte en liten engel.

Men vi opplevde også baksiden av medaljen, ikke minst på grunn av forskjellige sykdommer som florerte i området. De fleste av barna kom fra Curuguaty, og vi hadde også lovet å hente noen barn i provinsen Ybyrorabana. Bruno gjorde jeepen klar og dro for å hente dem. Det var ganske langt å kjøre, og som regel måtte han overnatte i en liten landsby – omtrent halvveis på strekningen. Her hadde han flere kjente han pleide å besøke, og av dem fikk han høre de triste nyhetene. Malaria og pest hadde herjet hardt blant indianerne i Yborarabana, og mange av dem var døde. Blant dem 50 barn. Da Bruno neste dag kom fram til landsbyen fikk han det sjokkerende budskapet: Alle de barna som skulle hentes til skolen vår var døde.

Senere viste det seg at de hadde forsøkt å sende bud til oss om å få hjelp, men denne beskjeden kom aldri fram til oss.

Det var en forferdelig vond dag for oss alle sammen da vi fikk vite dette. Vi var lamslåtte og det var omtrent som om hjertet skulle rives ut av brystet. Det var mange tanker som strømmet på, og ”Hvorfor-konvolutten” fikk mange nye ubesvarte spørsmål denne dagen

Parallelt med alle de praktiske oppgavene vi hadde, så måtte vi utvide virksomheten. Det var stadig nye som

ble tillagt menigheten, og vi opplevde at den menigheten vokste jevnt og sikkert.

Hva med en kirke?

En dag fikk vi en positiv overraskelse. En virkelig gledelig overraskelse, og det var vår medarbeider Bruno som sto for den. Virksomheten hadde vokst, og han var forstander for den lille menigheten vår.

En dag kom han bort til meg og sa følgende: ”Du søster Anna – nå får vi ny sykestue og ny skole – men hva med en kirke?”

Plutselig ble det et alvorlig og påtrengende spørsmål for meg. *Hva med en kirke?* Foreløpig hadde vi hatt en stor jordhytte som vi hadde brukt som kombinert, skole, sykestue og kirke. Nå hadde vi altså fått opp skole og sykestue, men som gudshus hadde vi bare ei jordhytte. Jeg kan betro dere at denne tanken var både trist og vond. Det oppsto en sterk lengsel i oss alle sammen etter å få reist et kirkebygg.

Vi hadde tomt, og vi hadde tømmer liggende klart, men vi skjønnte samtidig at dette måtte sages opp. Og det kunne vi ikke få gjort gratis. Det var også en hard jobb å sage opp dette til planker, og det måtte gjøres for hånd. De som skulle gjøre dette arbeidet ville selvfølgelig ha sin betaling for jobben. Så vi satte i gang med å planlegge kirkeprosjektet.

Vi hadde godt håp om å få laget murstein hos den samme mannen som hadde hjulpet oss med de to andre byggene. Han hadde gjort en god jobb og nå kunne han påta seg et nytt oppdrag. I løpet av de neste to månedene skulle han produsere 40 – 50 000 mursteiner for oss, og det skulle holde til kirkebygget.

Men det var et problem som først måtte løses – økonomien. Vi forsto selvsagt at mannen måtte ha betalt, men medlemmene i menigheten var selvfølgelig ikke av den kategorien vi betegner som velsituerte, nei snarere tvert i mot.

Men vi hadde tro for saken, og med god hjelp og støtte fra misjonsvennene i Norge sto etter hvert den nye kirken ferdig. Og det var en fantastisk dag da vi kunne ta den i bruk for første gang. Endelig var den første kirken på dette store feltet en realitet.

Var gleden stor hos oss misjonærene – ja så var den så visst ikke noe mindre blant indianerne. For dem var det av stor betydning at de nå hadde sitt eget gudshus”, forteller Anna.

Men Anna så også framover, og hennes store lengsel var å dra videre innover i skogene – for å nå enda flere indianerstammer med evangeliet.

I skogene ved Alto Parana – Caaguazu var det en vill og fryktet stamme som holdt til, nemlig Guayakiene. Og disse folkene fikk Anna mer og er nød for. Nå var det nok ikke alle som delte hennes entusiasme for nettopp denne stammen, fordi de var fryktet av de mer siviliserte indianerne og paraguayerne.

Nok en gang fikk hun oppleve hvordan Gud gikk i forveien og ryddet veien. Hun slapp å dra innover i skogene for å lete dem opp. Gud sørget i stedet for at de kom til henne.

En dag fikk hun beskjed om at ca 50 medlemmer av Guayakistammen hadde kommet ut av jungelen. Det var vanskelig for dem å finne mat og nå var de både sultne og forkomne.

Etter hvert klarte de å skaffe seg arbeid hos noen av farmerne i området, og etter en stund begynte Anna å ta

opp virksomheten blant dem. Nok en gang ble virksomheten ved misjonsstasjonen utvidet.

Nei, de har det ikke så godt disse naturbarna.

Nå var det imidlertid røster som hevdet at misjonærene ødela for indianerne, spesielt noen antropologer og filantroper sto på barrikadene og ropte ut sitt budskap: *Er det ikke best at disse naturbarna kan få være i fred?* Dette nådde også ut til misjonærene, og Anna sier det slik:

”Jeg har hørt denne lekse mange ganger, at vi må la naturbarna få være i fred, for de har det så bra. Da jeg fortsatt var hjemme i Norge funderte jeg mye over nettopp dette, og jeg trodde nesten på det de sa. Men i dag vet jeg noe helt annet. De har det slett ikke så bra, og jeg skulle mang en gang ønske at disse antropologene og filantropene hadde blitt med meg når vi dro på sykebesøk innover i jungelen. Jeg tror nok ”pipa” raskt hadde fått en annen lyd når disse ”forståsegpåere” plutselig sto ansikt til ansikt med virkelighetens verden.

En ting er når disse teoriene blir klekket ut ved et skrivebord, noe helt annet er hvordan teoriene fungerer i praksis, i indianernes dagligliv.

Jeg har trålet skogene og møtt indianere. Jeg har sittet ved dødsleier, og merket frykten for døden hos den syke. Kulturen hjalp dem ikke. Jeg fikk hviske håpets budskap inn i deres ører - at Jesus kan frelse og hjelpe. Og ved å fortelle dem om frelsens budskap kunne de i tro på Jesus gå lykkelig over grensen.

Før vi kom som misjonærer hadde allerede sivilisasjonen ødelagt indianernes kultur. En indianer uttrykte det slik: ”Vi har lært å drikke og å være utro”.

Vi må hjelpe dem i den situasjonen de befinner seg, og ikke hele tiden snakke om en kultur de selv er ukjent for.

Det er så lett å sitte hjemme i en trygg tilværelse og være skråsikker i sine meninger om indianerne, og at de må få bevare sin kultur og sitt levesett. Hvis man ser dette på nært hold, går det ikke lange tiden før man oppdager hvilke store problem som overtroen skaper for de ”lykkelige naturbarna”. Ute i Paraguay opplevde vi slike episoder titt og ofte. Her er noe jeg selv opplevde på nært hold:

En mann døde og etterlot seg en kone og flere barn. Hun gjorde sitt absolutt ytterste for å skape brukbare livsvilkår for seg selv og barna. Hun jobbet seint og tidlig. Men de øvrige medlemmene i stammen mente de var i sin fulle rett når de plaget henne på forskjellige måter – de trodde hun var besatt av en ond ånd all den tid mannen hennes døde. Til slutt orket hun ikke mer, og flyktet til misjonsstasjonen vår. Her var hun trygg og kunne ikke angripes av sine stammefreender.

Barna var imidlertid blitt igjen inne i urskogen, og etter en stund lengtet hun så fryktelig etter dem, og vendte tilbake. Det var gått såpass lang tid at hun trodde hun nå ville være trygg. Men nei - ikke før var hun kommet hjem, før hun fikk beskjed om at hun nå skulle drepes. I siste liten klarte hun å slippe unna, og kom seg trygt tilbake til misjonsstasjonen igjen. Kort tid etterpå døde hennes datter som var syk av tuberkulose. For stammen var dette et tegn – morens onde ånd hadde krevd et nytt offer.

Vi kunne finne indianerne nesten døende. De lå skitne og fæle på noen palmeblad ved siden av bålet, og rundt dem vrimlet det av skinnmagre hunder og katter

Det er liksom ikke så mye ”naturbarnromantikk” igjen da. Det har på en måte oppstått et vakuum som må fylles.

Og det er her vi har hjelpemiddelet. Evangeliet har kraft til å rette opp, og skape nye kulturer. Kulturer som er fundamentert med tro på Gud og nestekjærighet. Jeg er av den mening at det beste som kan hende indianerne ute i Paraguay, er at de får den kristne kulturarven

Et annet eksempel er når det bryter ut epidemier blant indianerne. De er i utgangspunktet lette å behandle, men indianerne kan ikke greie dette selv. En sykdom som kusma tok livet av flere hundre indianere bare for noen få år siden.

De skadevirkningene som sivilisasjonen har ført med seg, må vi forsøke å dempe mest mulig.

Jeg husker en episode med noen indianergutter som kom løpende inn på misjonsstasjonen vår en dag. De måtte ha hjelp! For bare noen få kilometer unna lå det ei jente i veien – helt utmattet og svært syk. Hun hadde brukt sine aller siste krefter på å forsøke å nå misjonsstasjonen – for her visste hun at hun fikk hjelp. Men hun klarte ikke de siste kilometerne, og lå med feber i over 40. Nå hadde de løpt i forveien for å hente hjelp. Da vi kom fram for å hente henne oppdaget vi ganske raskt at hun var alvorlig syk. I tillegg til at hun hadde lungebetennelse, hadde hun også anemi. Det var ikke de aller beste prognosene, sett med bakgrunn i den enkle standarden vi den gang hadde på vår sykestue. Men vi fikk henne ned til misjonsstasjonen, og pleiet

henne dag og natt, og dette i kombinasjon med næringsrik kost gjorde at hun gradvis ble bedre. En dag var hun helt frisk.

Evangeliet i praksis

En annen episode har også for alltid brent seg fast i meg, forteller Anna, og tar oss med på et sykebesøk ut i jungelen:

”Jeg hadde fått beskjed om at en kvinne var svært syk, og drar av sted med mopeden min. Medisinveska er forsvarlig bundet fast på bagasjebrettet, og så legger jeg i vei innover jungelen. Den veien jeg må benytte er nok ikke i nærheten av det vi betegner som en vei hjemme i Norge, men jeg kommer meg frem på forunderlig vis. Det går oppover bakker, over sletter og inn i nye skogspartier. I en sving ligger en stor slange midt i veien, og med nød og neppe klarer jeg å styre unna. Et forskremt rådyr ser på meg med store forskremte øyne, idet det i siste liten klarer å hoppe unna, og ellers så treffer jeg på store firfirsler og forskjellige smådyr. Men i dag er det ingen av dem som klarer å fange min interesse. Jeg ser hele tiden den syke som trenger hjelp foran meg. All tidligere erfaring fra slike sykebesøk tilsier at tilstanden for den syke er alvorlig. Og mens jeg styrer som best jeg kan, så får sende mine nødrops opp til Gud, at Han må gi meg både visdom og nåde til å hjelpe den syke.

Mens jeg passerer en bru over en liten elv, ser jeg noen menn som holder på å flå et dyr, og jeg stusser litt. For det er ikke en sau, kalv eller rådyr de holder på med, men jeg har ikke tid til å stanse. Jeg hilser og vinker, og farer videre.

Omsider ser jeg hytta til den syke. Når jeg stanser mopeden blir jeg straks omringet av halvnakne barn. Jeg tar medisinesken min og går inn i hytta. Et syn som jeg har sett atskillige ganger før møter meg også her. På jordgolvet ved siden av bålet, på noen filler og palmeblad ligger den syke, omgitt av radmagre hunder, og noen høner.

Hun er mager og uttæret, med høy feber. Jeg vil helst tro at det er tuberkulose, men jeg er ikke sikker. Jeg sender et sukk opp til Ham som fordem hadde medynk med folket, før jeg finner fram medisinene, trekker opp sprøyta og gir injeksjoner for å få feberen ned. På spørsmål om hun har spist noe denne dagen, er svaret nei. Ikke dagen før heller. Hun orket ikke å spise mandioka som er det eneste som finnes i hytta, og det kan jeg godt forstå.

Ved siden av medisinen så har jeg som regel med litt sukker, og noen små harde boller når jeg drar på sykebesøk. Slik denne gangen også. Jeg ber de andre i hytta gjøre i stand litt mate (en slags grønn te), og så får hun teen med sukker i, og de små harde bollene ved siden av. Sjelden har jeg sett noen så takknemlig. Hun lyser opp mens jeg sitter ved siden av henne og holder henne oppe slik at hun kan spise.

Jeg gjør hva jeg kan, og lover henne å komme igjen neste dag. Innerst inne så har jeg liten tro på at hun skal klare seg. Før jeg reiser hjemover igjen tar vi oss tid til å synge litt og be sammen.

Nå er mennene nede ved elva ferdige med dyret, og det går opp for meg hva slags dyr det er. Jo – en stor tiger, som de hadde fanget på den veien hvor jeg hadde dratt fram. Jeg kjenner frysningene krype nedover ryggen, og

jeg hadde helt sikkert blitt vettskremt om jeg hadde møtt den på veien, men det ble jeg altså spart for.

Jeg reiser tilbake til landsbyen med jevne mellomrom, steller og pleier den syke kvinnen, og legger henne fram for Gud – den store legen. Underet begynner å skje. Hun kvikner langsomt til, og en dag er hun helt frisk igjen.

Det er fantastisk å få gå med evangeliet i praksis, og i misjonsbefalingen står det at vi skal gå ut til alle folkeslag, indianerne er ikke noe unntak. Og i sin store nåde lar Herren oss se frukten av arbeidet

Det var ikke bare indianerne som pådro seg sykdommer her ute i Paraguay – misjonærene var heller ikke forskånet. Dessverre så rammet også sykdommen ekteparet Iversen. Resultatet var at de måtte avbryte sin tjeneste, og sette kursen til et annet felt i Paraguay

Dermed var Anna alene igjen i Paso Cadena. Men hun var ikke alene med å evangelisere. Hun merket ganske snart at det var sterke krefter i gjære. Katolikkene gjorde alt de kunne for å holde sitt jerngrep på folket, samtidig som kommunismen var på frammarsj med sitt ateistiske budskap. Ved siden av dette kom også Jehovas Vitner på banen, og spredte sin lære.

Da Herren ordnet ambassadeboligen

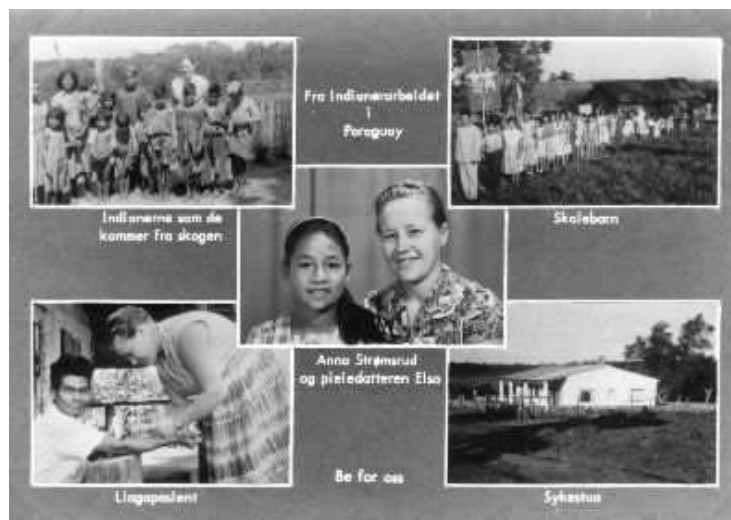
”Det første året var det smått stell med det meste. Da jeg reiste ut hadde jeg 1000 kroner utbetalt i kvartalet – altså 4000 i året. Men for all del – ikke misforstå meg –

jeg klarte meg på dette. Dessuten så hadde jeg lært meg til å stole på min Himmelske Far.

Han hadde uanede resurser å ta av. I min iver hendte det nok at jeg gjerne skulle tatt ut et lite forskudd iblant, men jeg lærte meg at Han hadde en mye bedre oversikt over "kontoen" enn meg. Alltid hadde Han noe godt i vente, selv om omstendighetene rundt meg tydet på alt mulig annet.

Forskjellige problemer ordnet seg på forunderlig vis. Samtidig som jeg fikk lære meg å stole på Ham. Når jeg sto rådvill og spørrende fant Han alltid løsninger. Noe jeg stadig fikk stadfestet.

* * *

Annas "misjonskort"

Da jeg reiste ut for den andre perioden tenkte jeg ikke så mye på å studere språk, men det skulle holdes et språkkurs, samt et seminar om tropesykdommer i

Mexico. Jeg ville gjerne lære mer om malaria og llaga så det var egentlig derfor jeg reiste innom Mexico.

”Jeg hadde ikke noen kjente der, og Norge hadde heller ikke noen misjonærer i Mexico den gang. Men jeg tenkte jeg skulle klare å finne et lite krypinn et eller annet sted. Til mat behøvde jeg jo ikke så veldig mye, for det var nok av billige matvarer å få tak i der. Jeg gikk rundt noen dager for å se etter et ledig rom, og det var da jeg til min store forskrekkelse oppdaget: ”Anna du har ikke hadde råd til noe hybel”. Pengene dekket ikke engang leien til et lite krypinn av et loftsrom. Og der sto jeg nokså hjelpeløs. Jeg kunne jo ikke godt bo på gata heller, så jeg hadde allerede begynt å planlegge hvordan jeg skulle klare å komme meg hjem igjen. Lite ante jeg der og da at Vår Herre hadde noe langt bedre enn et loftsrom i vente til sin tjenerinne.

Da hendte dette med ambassaden. Det er en nokså utrolig historie, men det viser at vi har en Gud som sørger for sine barn, og hvordan det kan gå til når han tar hånd om regien.

En dag fikk jeg ”tilfeldigvis” kontakt med den norske ambassadesekretæren, som inviterte meg til bo hjemme hos dem.

Jeg tok imot det sjenerøse tilbudet og bodde hos dem de første 14 dagene. De gikk på språkskole og så inviterte de meg til å være med dem. Det var veldig bra, for jeg trengte å lære mer, å perfektionere meg mer i språket. Det var veldig interessant, for samtidig så fikk jeg komme til instituttet for tropesykdommer og fikk studere under mikroskoper og lignende. Etter 14 dager skulle jeg begynne å se meg om etter husrom for jeg kunne jo ikke leve på deres gjestfrihet hele tiden heller.

Så de spurte hvor mye jeg hadde i lønn. Det var jo ikke så mye å skryte av. Da jeg fortalte at jeg hadde en lønn på 100 dollar måneden, ble de mildt sagt målløse.

”Det kan du umulig klare å leve med her, og samtidig betale studier og husleie.”

Ambassadesekretæren fant plutselig løsningen på boligsituasjonen:

Den norske ambassadøren hadde nettopp gått av med pensjon, og ønsket ikke å være der lenger. Han som skulle overta stillingen som ny ambassadør, kom fra et land i Østen, men hadde blitt forsinket. De ville ikke at ambassaden skulle stå tom. Dermed lurte de på om jeg kunne tenke meg å være der. Mange vil nok si at det var tilfeldigheter, men for meg var det et direkte bønnesvar.

Hva skulle vel jeg med et loftsrom, når Herren hadde gjort klar en hel ambassade til meg?

Nå fikk jeg 7 soverom med bad til alle sammen, mat og drikke, og både gartner og sjåfør – helt gratis. Alt dette ble stilt disposisjon for meg i de ukene kurset varte.

Mer kan vel ikke en misjonær forlange, sier Anna med et godt smil, og tenker tilbake til den gang da hun var ”ambassadør” i Mexico.

Nei – det er nok en helt annen målestokk som blir brukt i himmelen, enn det vi er vant til her nede på jorden. Jesus har alltid noe godt i vente for dem som setter sin lit til ham, og han har omsorg for hver eneste en av oss.

Å få en hel ambassade til husly var helt overveldende, men samtidig var denne opplevelsen veldig trosstyrkende for meg. Den viste meg at jeg alltid kan regne med Jesus. Selv om situasjonen rundt oss synes å være helt ute av kontroll.

Jeg bodde der i sju uker - til den andre kom. Da flyttet jeg inn hos familien til den lutherske presten de siste 14 dagene. Det er bare helt utrolig, men jeg fikk ikke lov til å betale noe sted. Da studiene var ferdige og jeg dro videre til Paraguay hadde jeg penger til overs. Så du skjønner at det er ikke noe som blir overlatt til tilfeldighetens renkespill hjemme hos Herren.

De andre elevene på skolen stusset litt da jeg hver dag kom kjørende i bil med egen privatsjåfør, og de kunne selvfølgelig ikke dy seg for å spørre om hvor jeg bodde. Jeg svarte som sant var at jeg bodde i den norske ambassaden.

Men jeg trengte dette oppholdet tror jeg, for det var ganske store strabaser som ventet på meg ute på misjonsstasjonen i Paraguay, og i sin visdom sørget Gud for at jeg fikk en hvileperiode først.

Da jeg kom tilbake til misjonsstasjonen forsto jeg etter hvert at tiden var inne for å avslutte i Paso Cadena. Her var det nok av ressurser. Min oppgave var å rydde vei på nye felt, og jeg skulle snart dra videre.

Arbeidet i Paso Cadena var nå i trygge hender hos bl.a. misjonærene Ingrid og Knut Stuksrud.

Angrepet av malaria

Snart er det tid for å si farvel til Paso Cadena. Det er nytt land som skal brytes, og denne gang var det et område i Amambay-fylket som Gud kalte Anna til. Her var det mennesker som trengte hennes hjelp enda mer enn de hun hadde møtte i Paso Cadena. I alt ble det 15 år i dette området.

Det var 15 utfordrende år – på godt og vondt. Det var hardt arbeid, men det var også et arbeide rikt på gode minner.

Paso Cadena lå i et område hvor det vrimlet av malariamygg, og det var nok her hun fikk de første sykdomsangrepene.

”Malariaen er en lumsk sykdom. Har den først fått ”fotfeste”, setter den seg fast i kroppen. Anfallene kommer og går, og når slike anfall bryter ut fyker feberen i været samtidig som jeg får en intens verking i hele kroppen”, forteller Anna som fortsatt sliter med slike anfall den dag i dag.

Bruno Müller

Margareta og Bruno Müller med deres første barn.

Da Anna Strømsrud kom til Paraguay første gang, var det Bruno som hentet henne i Asunción og kjørte henne til Paso Cadena. De fire første årene arbeidet han sammen med Anna. Han var en usedvanlig god medhjelper, som snakket språket og han var godt kjent i distriktet. Men først og fremst var han en ”bønnens mann”

Hver eneste morgen mellom klokken 4 og 5 hadde han sin faste bønnetime. Han bodde i en liten jordhytte og Anna

minnes hvor godt de kunne høre ham når han bad.

Det gjorde godt for hele kolonien vår. Vi visste at Bruno levde et liv innviet til Gud og det var nettopp

bønnen og bibellesningen som var selve livsnerven i hans kristne virksomhet.

Overalt hvor de reiste hadde unggutten en egen evne til å omgås folk. Han var dyktig i språk, og foruten tysk og svensk, snakket han også flytende spansk og guarani. Det at han snakket indianernes eget språk åpnet mange stengte dører for misjonærene.

Når de var ute og reiste overnattet han alltid ved bålet sammen med indianerne og var som en av dem. Derfor elsket de ham så høyt. Men Bruno var også like dyktig når han måtte tale indianernes sak på de offentlige kontorene i Asunción.

”Her var han den reneste diplomaten, og han visste nøyaktig hva han skulle si, og hvordan han skulle legge saken fram for de høye herrer. Jeg lærte utrolig mye ham”, forteller Anna.

Bruno som fikk være med i selve pionerarbeidet i Paso Cadena-området, foretok mange reiser, og iblant ble han truet på livet. Men han opplevde tryggheten i Gud, og han var 100 % overbevist om at Herren ville beskytte ham.

Etter fem år i Paso Cadena ble Bruno gift med Margareta Axell. Begge disse ungdommene hadde viet sitt liv til Herren, og de følte det som et privilegium når de kunne ta fatt på et nybrottsfelt i Sør-Paraguay. Selv om det var mange vanskeligheter som måtte overvinnnes ga de aldri opp, og etter hvert fikk de se fruktene av arbeidet. En livskraftig menighet vokste fram, og denne igjen hadde mange forskjellige utposter.

Da Anna Strømsrud sto midt oppe i arbeidet med Eben-Ezer, sto Bruno som rådgiver for prosjektet.

Med sin gode innsikt i både det praktiske, og ikke minst den "byråkratiske mølla" vi måtte gjennom, var han til uvurderlig hjelp.

På denne tiden bodde ca 80 mil unna, men titt og ofte reiste han denne lange veien for å hjelpe til.

"Jeg har mange spurt meg selv: Hvordan kunne Bruno makte alt dette? Men han hadde en utrolig sterk vilje, og selve drivkraften var den store kjærligheten han hadde til Guds verk," sier Anna.

I 1975 tok Bruno over som forstander for Filadelfia i Asunción. Da hadde menigheten opplevd stagnasjon på grunn av en splittelse. Denne hadde ødelagt menigheten, som nå befant seg på fallitens rand, både økonomisk og åndelig.

Selv om det var en "ruinhaug" han overtok, så Bruno også at det fortsatt var spirer til liv. Det som andre kanskje så på som "vrakrester" så han på som "byggematerialer", og langsomt men sikkert tok han og Margareta fatt på "restaureringsarbeidet". Med kjærlighet og omsorg fikk de vise menigheten veien tilbake til Kristus, og etter hvert ble det en blomstrende menighet igjen. Og fra denne menigheten gikk budskapet ut til en stor utpostvirksomhet.

Da det ble gitt anledning for menigheten til å ha faste radioprogrammer, så ekteparet de store mulighetene som her åpnet seg for å nå enda lenger ut med evangeliet.

Derfor var det så uendelig trist da beskjeden kom 21. desember 1977, om at Bruno Müller var omkommet i en tragisk bilulykke.

"Bruno ble bare 38 år gammel, og han sto midt oppe i et rikt arbeid, da livstråden plutselig ble kuttet. Det syntes som om Herren hadde så veldig god råd, og jeg

fikk et nytt spørsmål å legge opp i ”Hvorfor-konvoluttene”. Der hvor alle de vanskelige spørsmålene er oppbevart – de som vi først får svar på den dagen vi er hjemme hos Herren”, sier Anne ettertenksomt.

Da var kona Margareta som tok over stafettspinnen og fortsatte tjenesten i Paraguay.

Paso Cadena etter Annas tid

I tillegg til de som er nevnt i teksten foran, har mange betjent stasjonen i Paso Cadena etter at Anna forlot stedet.

I perioden 1968 – 1971 var **Ingrid og Knut Stuksrud** i Paso Cadena. De tok seg av skolen, barnehjemmet og menighetsarbeidet.

I samme periode var **Inger Johanne og Inge Bjørnevoll** en kortere tid. De var tilbake midt på '90-tallet, og hadde da ansvaret for et NORAD-prosjekt, hvor skolen ble utvidet, og klinikken restaurert.

Kjellaug Palma Sjølund arbeidet i menigheten og skolen fra ca 1972 til 1977.

Gunvor og Ingvald Skretting kom også til Paso Cadena i 1972, og fikk et langvarig engasjement i området, og er fremdeles engasjert i 2008. Hadde bl.a. ansvaret for byggingen av flere skoler i området, samt kirken i Paso Cadena. De har vært mange perioder i området.

Kitty og Knut Asplund var i kortere perioder i Paso.

Anna Mjåland og Ruth Haug, begge sykepleiere, arbeidet særlig i sykearbeidet fra 1975. Anna var tilbake midt på '80-tallet.

Aslaug Hjelpdahl var sykepleier i Paso Cadena fra 1978. Var ute en periode.

I 1979 begynte **Rosa og Eulalio Garcete** (paraguayere) som lærere i Paso. Rosa var skolestyrer, og fikk skolen godkjent av myndighetene, samt skaffet lærerlønninger fra staten. Rosa gikk av med pensjon i 2008, mens Eulalio fremdeles arbeider i skolen. Han var en periode pastor i menigheten.

I september 1980 kom **Brit-Lajla og Rudolf Leif Larsen** til Paso, og de arbeidet fram til 1987. Arbeidet på klinikken, samt med nytt skolebygg. Det ble innviet i 1986. Samme året ble mesteparten av jorden, senere også skole, bolighus og klinikk overført til indianersamfunnet, Tekoha Porã. Senere ble kirken, og en del jord overført til indianerkirken.

I 2005 – 2007 hadde de organisasjons-seminarer der, samt at de hadde ansvaret for fullføringen av byggingen av den videregående skolen. Den ble innviet i mai 2007.

Henny Marie Rasmussen, sykepleier, var på stasjonen i perioden 1991 – 1993.

Sist på '90-tallet var **Liv og Rune Byberg** en kortere periode i Paso Cadena.

Etter denne tid har det bare vært **sporadiske besøk** av norske.

Siden slutten på '80-tallet har flere paraguayiske par hatt ansvaret: **Ramona og Maximino Velasques, Miriam og Alfredo Saucedo**, samt andre i kortere perioder.

I 2008 ledes kirken av **Martin Fernandes**. Barneskolen ledes av **Crispin Caballero**, og den videregående skolen ledes av **Sonia Cabrera**.